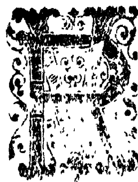
శ్రీ ర స్తు.

సనత్కుమార గృహవాస్తువు

ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము.

చెన్నపురి:

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్సు వారిచేఁ

ప్రకటితము.

1921.

Printed by
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
at the "VAVILLA" PRESS,
MADRAS.—1921.

సనత్కుమార

గృహవాస్తు.

శ్లో. బ్రహ్మేంద్రౌ యమశ్చైవభార్గవాంగిరసావుభౌ,
గౌతమశ్చైవ గార్గ్యశ్చ మనుర్వ్యాసో భృగు
స్తథా విశ్వకర్మప్రభృతయో వాస్తువిద్యావిశా
రదాః, సర్వైశ్చ యత్కృతం శాస్త్రం సార
ముద్ధృత్య యత్నతః. సనత్కుమారో మతిమా
న్నమస్కృత్య స్వయంభువమ్, వక్ష్యతే యత్కృ
తం శాస్త్రం వాస్తుశోభన ముత్తమమ్. ౧

తా. చతుర్ముఖుఁడు, దేవేంద్రుఁడు, యముఁడు, బృహస్పతి, గౌతముఁడు, గార్గ్యుఁడు, మనువు, వ్యాసుఁడు, భృగువు, విశ్వకర్మ మొదలగు వారందఱును వేర్వేఱ రచించినశాస్త్రములన్నిటియందుండుసారములను సంగ్రహించి బుద్ధిమంతుఁడగుసనత్కుమారముని బ్రహ్మదేవునికి నమస్కరించి యీవాస్తుగ్రంథమును జేసెను. (ఈగ్రంథమునందుఁ జెప్పినచొప్పునమాసములు సంక్రాంతులు, తిథులు, వారములు, నక్షత్రములు,

యోగములు, కరణములు మొదలగువానిని విచారించి, గురుశుక్రమౌఢ్యములులేనిసమయముల యందు గృహములను కట్టించిన యాయింటివారలు, ఆయుష్యము, ధనధాన్యములు కలిగి సుఖింతురు.

చాంద్రమాసఫలము.

శ్లో. గృహసంస్థాపనం చైత్రే ధనహాని గృహస్వామి
నః, వైశాఖే శుభదం విద్యా జ్యేష్ఠేతు మరణం
ధ్రువమ్. ఆషాఢే గోకులం హంతి శ్రావణే భృత్య
వర్ధనమ్, భాద్రపదే ప్రజాపీడా ఆశ్వయుజే కలహం
తథా. కార్తికే ధనలాభం స్యాత్ మార్గశీర్షే మ
హాధనమ్, పుష్యే చాగ్నిభయం విద్యాత్ మాఘే
చ బహుపుత్రవాన్. ఫాల్గుణే రత్నలాభం స్యా
న్మాసానాం చశుభాశుభమ్, మాఘే వైశాఖమాసే
తు కార్తిక్యాం శ్రావణేతథా అన్యమాసం పరి
త్యజ్య చాతుర్మాసం గృహారంభణమ్,

తా. చైత్రమాసమున గృహములను గట్టించిన యధికభయము కలుగును. వైశాఖమాసమునందు గృహనిర్మాణము శుభముకలుగును. జ్యేష్ఠమాసము నందు గృహములనుగట్టిన మరణము కలుగును. ఆషాఢమాసమునందు పశునాశనము. శ్రావణమాసమునందు భృత్యవర్గములు చేరి సుఖింతురు. భాద్రపదమాసము

సంయుగృహనిర్మాణమువలన నింటనుండువారలకు రోగములుకలుగును. ఆశ్వయుజమాసమునందుమొదలిన గృహములగట్టినకలహము గలుగును. కార్తికమాసమున సంయుగ్గృహనిర్మాణముచేయుచుండిన ధనలాభము కలుగును. మార్గశిరమాసమునందు గృహములం గట్టిన గొప్ప భాగ్యములుకలుగును. పుష్యమాసమున నిల్లుగట్టినన్నగ్నిభయముకలుగును. మాఘమాసమునందు గృహనిర్మాణము నారంభించినవారలకు బహుపుత్రులు కలుగుదురు. ఫాల్గుణమాసమందు గృహములనుగట్టిన రత్నలాభముగలుగును. కలియుగమునందు వైశాఖ శ్రావణకార్తికములు నాలుగును గృహారంభమునకు శుభములని గర్గాచార్యుల యభిమతము.

సౌరమాసఫలము.

గృహసంస్థాపనంసూర్యే మేషస్థే శుభదాయకమ్
వృషభే ధనలాభం స్యాన్మిథునే మరణం ధ్రువమ్,
కుళీరే పశునాశం స్యాత్సింహే తు బహుపుత్రదమ్,
కన్యారోగం తులాసౌఖ్యం వృశ్చికే ధనవర్ధనమ్,
మహాహానిస్తు ధనుషి మకరే చాగ్నిజం భయమ్.
కుంభేతు రత్నలాభం స్యాత్ మీనే సద్మ భయావహమ్, స్థిరరాశి స్థితే సూర్యే శుభదం గృహకర్మసు.
చరేతు మధ్యమం విన్ద్యాత్ ద్విస్వభావే తు నిన్దితమ్.

తా. మేషమున సూర్యుఁడుండఁగా గృహముల నుకట్టినభయముకలుగును. వృషభమాసమునందుగృహములను నిర్మించినవారలకు ధనలాభము కలుగును. మిథునమాసమునందుమరణముసంభవించును. కర్కాటకమాసమున పశునాశనముగును. సింహమాసమునఁ బుత్రవృద్ధియగును.కన్యామాసమున రోగములు కలుగును. తులామాసమునందు సౌఖ్యముకలుగును. వృశ్చికమాసమునందు ధనము వృద్ధియగును. ధనుర్మాసమునందు గొప్పహాని కలుగును.మకరమాసమున నగ్నిభయము కలుగును. కుంభమాసమునందు రత్నలాభము కలుగును. మీనమాసమున నధికభయము కలుగును. స్థిరరాసులగువృషభ సింహవృశ్చికకుంభ మాసములుగృహారంభమున కుత్తమములు. చరరాశిమాసము లగుమేష,కర్కాటక, తులా, మకరమాసములుమధ్యమములు. ద్విస్వభావరాశిమాసములగు మిథునకన్యాధనుర్మీనమాసములుసందిగ్ధములు .గనుక విచారించి మంచిమాసములయందు గృహములు గట్టుట యుచితమని యెఱుఁగవలయును.

గురుభార్గవయోర్మౌఢ్యే బాల్యవృద్ధత్వయోరపి.
చాతుర్మాస్యే నూస్యమాసే గృహకర్మ నకారయేత్,
గృహారంభ ప్రవేశాఖ్యం న కుర్యాత్ కర్కటే శ్రావ
ణ.సింహశ్రావణమాసే తు శుభదం పరిదృశ్యతే,

తా. గురుశుక్రమూఢములయందును బాల్యవృద్ధత్వములయందును చాతుర్మాస్యములయందును శూన్యమాసములయందును గృహారంభప్రవేశములను చేయఁజనదు. మఱియుఁ గటక శ్రావణమునందును గృహారంభప్రవేశములను చేయఁజనదు. సింహశ్రావణమాసమునఁ జేసిన శుభము కలుగును.

ద్వారనిర్ణయము

కర్కటమకరహరికుంభగతేఽర్కే
పూర్వపశ్చిమముఖాని గృహాణి,
మేషతౌలివృషవృశ్చికయాతే
దక్షిణోత్తరముఖాని చ కుర్యాత్. 14

అన్యథా యది కరోతి దుర్మతి
ర్వ్యాధిశోకభయనాశ మశ్నుతే,
మీనచాపమిథునాంగనమాసే
కారయేన్న గృహమేవ భాస్కరే. 15

తా. కర్కాటక మకర సింహకుంభరాసులయందు సూర్యుఁడుండునప్పుడు పూర్వపశ్చిమద్వారవాఁకిళ్లు కల గృహములను కట్టవలయును. మేషతులావృషభవృశ్చికమాసములయందుదక్షిణోత్తరములయందు వాకిళ్లుగలగృహములఁ గట్టుట యుత్తమము. మీనధనుర్మిథునకన్యామాసములయందు నేదిక్కు వాకిలి

గలగృహములన్నైనను కట్టఁగూడదు. కట్టినయెడల వ్యాధిభయము, మరణ భయము, నాశము మొదలగు ఫలములు కలుగును.

వారఫలము

శశి కలహ మరిష్టం భాస్కరే వాగ్నిదాహం
హ్యశుభ మితి చ సౌందే భూమిపుత్రే వినాశమ్,
కవిగురుబుధవారాః సంభవంతే ప్రశస్తాః
ఇతి భవతి మునీంద్రై ర్భాషితానాం గృహాణి. 16

తా. సోమవారమున గృహారంభముఁ జేసి నేని కలహము, అరిష్టము కలుగును. భానువారమునఁ గట్టి నేని యగ్నిభయము కలుగును. శనివారమునఁ గట్టి నేని యశుభములు కలుగును. అంగారకవారమున నాశము కలుగును. బుధబృహస్పతిశుక్రవారములు గృహారంభమునకుఁ బ్రశస్తము లని మునులు చెప్పి యుండుటచేత నావారములయందు గృహములు గట్టవలయును.

గ్రంథాంతరమందు.

సోమే శుక్రే సదా సౌఖ్యం బుధే జీవే చ విత్తదమ్,
కుజే సూర్యే సదా మరణం మందే తస్కరబాధకమ్.

తా. సోమశుక్రవారములయందు గృహనిర్మాణముఁ జేసినేని ఎల్లప్పుడు సౌఖ్యము కలుగును. బుధ

గురువారములయందు గృహారంభము చేయుటవలన ధనలాభము గలుగును. సూర్యాంగారకవారములయందు సర్వదా దుఃఖమును శనివారమునందు తస్కరభయమును కలుగును

నక్షత్రఫలము.

మృగశిరకరపూషాపుష్యమూలోత్తరాఖ్యా
శ్రవణదితిజలేశా వాసవే యస్తు శస్తాః,
బహుసుతధనవంశ స్థైర్యదం స్థాపనం స్యా
దితి వదతి మునీంద్రో మానవానాం గృహాణి. 18

తా. మృగశిర, హస్త, రేవతి, చిత్ర, అనూరాధ, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర, శ్రవణము, పునర్వసు, శతభిషము, ధనిష్ఠ, అశ్విని, ఈనక్షత్రముల యందు గృహమును గట్టించిన పిల్లవారు పుత్రులును ధనమును గలుగును.

శ్రవణాషాఢయోశ్చైవ రోహిణీ చోత్తరాత్రయమ్, ఆశ్లేషా మృగశీర్షం చ గురుణా సహ సంయుతమ్. గురువారే కృతం వేశ్మ రాజయోగం తదుచ్యతే, సద్యోహి రాజపుత్రస్య రాజ్యం భవతి నిశ్చయమ్. 19

తా. శ్రవణము, పూర్వాషాఢ, రోహిణి, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరభాద్ర, ఆశ్లేష, మృగశీర్ష,

యీనక్షత్రములయందు బృహస్పతియుండఁగా గృహ
మును గట్టిన రాజయోగమనఁబడును. ఆయింటఁ బు
ట్టినవారు, రాజపుత్రులును రాజ్యముకలవారును అగు
దురు. ఇది రాజయోగ మని చెప్పఁబడుచున్నది.

అశ్వినీ శతతారా చ విశాఖార్ద్రా చ చిత్రకమ్,
ధనిష్ఠా దితిగే శుక్రే సంయుతే శుక్రవాసరే. 20
గృహం నాటకశాలాం చ దేవాగారం కృతం శుభ
మ్,తద్వాసినః ప్రమోదస్సుచంద్రవత్పుష్టి మాప్ను
యాత్. 21

తా. అశ్విని, శతభిషము, విశాఖ. ఆర్ద్ర, చిత్త
ధనిష్ఠ,పునర్వసు,యీనక్షత్రములయందు శుక్రుఁ డుం
డఁగ శుక్రవారమునందు గృహములు, నాటకశాలలు
దేవాలయములు,నిర్మించిన నాగృహములయందుండు
వారలు శుక్లపక్షచంద్రునివలె దినదినము వృద్ధినొందు
దురు.

అనూరాధా చ భరణీ స్వాతీ జ్యేష్ఠాచభాద్రికమ్,
ధనిష్ఠా షట్సు ఋక్షేషుసంయుతేచశనైశ్చరే 22
శనిప్రమోదయోగోఽయం ధనధాన్యాది సంగ్ర
హాన్,తస్మిన్ గృహం న కర్తవ్యం చోరబాధాభ
వేద్ధ్రువమ్. 23

అనూరాధ, భరణీ, స్వాతి, జ్యేష్ఠ, పూర్వా
భాద్ర,ధనిష్ఠ, యీయారునక్షత్రములయందు శని

యుండఁగా శనివారమునందు ధననిక్షేపము, ధాన్యము పాతరలోనుంచుట చేయవలయును; కాని గృహారంభమును మాత్రము చేయఁగూడదు. చేసితేని చోరబాధకలుగును.

మఘాచ రేవతీ చైవ కృత్తికా పుష్య ఏవ చ, పూర్వాఫల్గుని హస్తా చ మూలం చైవ తు సప్తకమ్.
భూమిజా తేన సంయుక్తం కృతం చైవతు మందిరమ్, అగ్నినా దహ్యతే క్షిప్రం పుత్రనాశం చ జాయతే. 25

తా. మఘ, రేవతి, కృత్తిక, పుష్యమి, హస్త, మూల, ఈయేడునక్షత్రములయందును అంగారకుఁడుండఁగా గృహమును కట్టరాదు. కట్టినయెడల నిప్పుచేత కాలిపోవును. పుత్రనాశముకలుగును.

గృహారంభయోగ్యకాలము.

సుదినే వారనక్షత్రసుయోగకరణాన్వితే, చంద్రానుకూలం ప్రాప్తేషు సులగ్నే శుక్లపక్షకే. 26

గృహారంభః ప్రకర్తవ్యః శ్శుభమాసే తు సర్వదా, శుక్లప్రతీ యూనమారభ్య యావత్కృష్ణాతుసప్తమీ.
శుక్లపక్ష మితిజ్ఞేయం శేషంకృష్ణముదాహృతమ్,

తా. గృహమును కట్టినపుడు సుదినవారనక్షత్ర

యోగకరణములుకలదియు సుంచితారాబలచంద్రబలములు గలశుక్లపక్షమునను మంచిలగ్నమునందు శుభమాసమునందుగృహారంభమును జేయవలయును.

వృక్షములనఱుకుట కయోగ్యకాలము.

కృశానునక్షత్రగతే చ భానౌ శుక్లేవిధౌ వైష్ణవకుంభసంస్థే, నదానుసంధ [illegible] హ్యాబంధాన్ కుర్వీత వేశ్మాదినకర్మసిద్ధిమ్.

తా. కృత్తికనక్షత్రమునం [illegible] డుండునప్పుడును శుక్లపక్షమునందును, శ్రవణ [illegible] మునఁ జంద్రుఁడుండునప్పుడును, వృక్షములను నఱికి గూడదు. [illegible] లను జెక్కఁజనదు. గృహములను [illegible] నహానముగునని యెఱుంగనగును.

వృక్షములనఱుకుటకు యోగ్యకాలము

కృష్ణపక్షస్థతిథిషు మకరాంతేషు పంచసు, రోహిణీసహితే చాహ్ని బర్బరోఽపి న చాతురః.

తా. కన్యామాసము మొదలు మకరమాసాంతమువఱకునున్నైదుమాసములందును పున్నమతిథికడచినపిదప కృష్ణపక్షమునందు పాడ్యమి, పంచమి, అష్టమి, నవమి, దశమి, ఈయైదుతిథులయందు రోహిణీనక్షత్రము కూడినట్టి నాదినమున బుచ్చుస్వభావముగల తుమ్మచెట్టు నఱికినను పుచ్చదు.

సౌరమాసములయందు వాస్తుపురుషస్థితి.

కన్యాదిమాసత్రితయే చతుష్కే వాస్తోశ్శయానః,
ప్రాగాదిపశ్చిమోదీచ్యాం శిరో వాస్తుర్యథా
క్రమమ్. 30

తా. వాస్తుపురుషుండు మూఁడుమాసములకొక దిశన్ దప్పున నాలుగుదిశల నుండును బరుండును. ఎట్లనిన; కన్యామాసము మొదలు వృశ్చికమాసమువఱకు మూఁడుమాసములయందు వాస్తుపురుషుఁడు తూర్పు శిరమునుంచుకొని దక్షిణమును జూచుచుఁ బరుండును. ధనుర్మకరకుంభమాసములు మూఁడింటియందును దక్షిణశిరము నుంచుకొని పడమరను జూచుచు నిద్రించును. మీనమేషవృషభమాసములుమూఁడింటియందుఁ బడమటిదిశయందు శిరము నుంచుకొని యుత్తరము జూచుచు నిద్రించును. మిథునకర్కాటకసింహామాసములు మూఁడింటియందును ఉత్తరదిశయందుఁ దల నుంచుకొని తూర్పును జూచుచుఁ బరుండును.

చాంద్రమాసములయందు వాస్తుపురుషస్థితి

నభస్యాదిషు మాసేషు త్రిషు త్రిషు యథాక్ర
మమ్, పూర్వాదిదిక్షు శేమే వామపార్శ్వశాయీ
ప్రదక్షిణాత్. 31

తా. వాస్తుపురుషుఁడు భాద్రపదాశ్వయుజకా
ర్తికమాసములయందు తూర్పుదిశయందు తలనుం

చుకొని పరుండి దక్షిణమును జూచును. మార్గశిర పుష్యమాఘమాసములు దక్షిణమున శిరము నుంచుకొని పడమరను జూచుచుఁ బరుండును. ఫాల్గునచైత్ర వైశాఖమాసములు పశ్చిమదిశయందుఁ దలనుంచుకొని యుత్తరదిశను జూచుచుం బరుండును. జ్యేష్ఠాషాఢశ్రావణమాసములయందు త్తరదిశఁ దల నుంచుకొని తూర్పుదిశను చూచుచుఁ బరుండును.

యన్ముఖం వాస్తుపురుషో కుర్యా త్తద్వన్ముఖం
గృహమ్, ప్రతికూలే ముఖే గేహే శోకరోగభయా
వహమ్. 32

తా. ఏదిక్కును చూచుచు వాస్తుపురుషుఁ డుండునో ఆదిశయందుఁ దలవాకిలి నుంచవలయును. అందుకు వ్యతిరేకముగఁ దలవాకిలి నుంచినయెడల శోకము, రోగము, భయము యివి కలుగును.

శంకుస్థాపనము.

పుత్రస్య నాశ శ్శిరసి ప్రఘాతే స్త్రియః క్షయః
పాదతలప్రఘాతే, ఘాతేషు పృష్ఠే భయరోగపీడా
స్త్రీపుత్రలాభం చ ధనం చ కుక్షౌ. 33

తా. శంకును వాస్తుపురుషుని శిరమున నిలిపితే ఆగృహయజమానునిపుత్రుఁడు నశించును. పాదస్థానమున నుంచితే యజమానునిభార్యనశించును. వాస్తుపు

రుషునిషి వున శంకునుశిలిపి తేయుజమానునికిభయము, శోకము కలుగును. కుక్షియందు శంకువు నుంచితే స్త్రీలాభము పుత్రలాభము,ధనలాభ ముకలుగును.

నవభాగం గృహక్షేత్రం కుర్యాన్మధ్యం త్రిధా
పునః, భాగద్వయ మున్నోర్ధ్వభాగే శేషం నాభిః
ప్రకీర్తితా. 34

తా. గృహమును కట్టందలంచిన ప్రదేశమునుతొమ్మిది భాగములుచేసి శిరస్సుదిశనుండి క్రింద మూఁడు పాళ్లను, పాదములకు పైన మూఁడుపాళ్లను విడిచి మధ్య మూఁడుభాగములలోను పైనున్న రెండుపాళ్లు విడిచి మిగిలినభాగము నాభిస్థానము కనుక నాప్రదేశమున శంకుస్థాపనము చేయవలయును.

గృహనిర్మాణవిధి.

పూర్వదిశి స్నానగృహ మాగ్నేయ్యాం పాకమం
దిరమ్, దక్షిణే శైవ శయనం నైరృత్యే చాయుధం
గృహమ్. పశ్చిమే భోజనగృహం వాయువ్యే పశు
మందిరమ్, భండారం చోత్తరదిశి ఈశాన్యే దేవ
మందిరమ్. 36

తా. గృహనిర్మాణమునందుఁ దూర్పున స్నానగృహమును, ఆగ్నేయభాగమునందు వంటయిల్లును, దక్షిణదిక్కునందుఁ బడకటిల్లును, నైరృతిదిశయందు ఆయుధశాలలను, పడమటిదిశయందు భోజనగృహ

మును వాయవ్య దిశయందు పశువుల కొట్టమును, ఉత్తరమునధనశాలయును, ఈశాన్యదిశయందు దేవ మందిరమును నుండవలయును.

—: ధ్వజాద్యాయములకు ఫలము. :—

ధ్వజే కృతార్థీ మరణం చ ధూమే
సింహే జయం శ్వాన మనంతరోగమ్,
వృషే చరాజ్యం ఖరదుఃఖభాజం
గజే సుఖం వాయసనిష్ఫలం చ. 37

తా. గృహములను కట్టుటకు ధ్వజాయము శుభమునిచ్చును. ధూమాయము మరణము నిచ్చును. సింహాయము జయము నిచ్చును. శ్వానాయము రోగము గలుగఁజేయును. వృషభాయము రాజ్యము నిచ్చును. ఖరాయము దుఃఖమును గలుగఁజేయును. గజాయము సుఖము నిచ్చును. కాకాయము కార్యనాశమును చేయును.

ధనలాభం ధ్వజే వింద్యా ద్ధూమేచ కలహం భవేత్, సింహేచ విజయం నిత్యం శ్వానే హాని ర్భవిష్యతి. ధనలాభం వృషే చైవ ఖరే రాజభయం భవేత్, గజే వృద్ధిశ్చ జానీయా ద్వాయసే శూన్యమాదిశేత్.

తా. ధ్వజాయముమీఁద యిల్లుకట్టిన ధనలాభము కలుగును. ధూమాయమున గృహముకట్టిన కల

హాము కలుగును. సింహాయమున నిల్లుకట్టిన విజయము కలుగుచుండును. శ్వానాయమున గృహము కట్టిన హానిసంభవించును. వృషభాయమున నిల్లుకట్టిన ధనసమృద్ధి యగుచుండును. ఖరాయమున గృహనిర్మాణ మొనరించిన రాజభయముకలుగును. గజాయమునందు గృహము నేర్పరచిన వంశవృద్ధి యగును. కాకాయమునఁ గట్టిన గృహమునకు ఫలములేకపోవుటయేకాక చెఱుపును కలుగును.

ధ్వజాయమునకుఁ బ్రాశస్త్యము.

సింహే వృషే గజే చైవ స్వస్థానేషు సుఖావహాః,
ఘామమేకం పరిత్యజ్య ధ్వజే సర్వత్ర పూజయేత్.

తా. సింహాయమున దక్షిణదిశయందు గృహములు కట్టవచ్చును. వృషభాయమునఁ బడమటిదిశయందు గృహముల నేర్పరుపనగును. గజాయమున కుత్తరదిశయందు గృహములు కట్టనగును. ధ్వజాయమున నొకఘామమూలమును ఆగ్నేయదిశఁ దప్ప తక్కిన దిశలయం దన్నిటియందును గృహములం గట్టవచ్చును. సింహావృషభగజాయములు మూఁడును తమతమ దిక్కులకేకాని యితరదిక్కులకుఁ బనికిరావు. అయితే పశువులకొట్టమును వృషభాయమునఁ గట్టవచ్చును. కణజములు శస్త్రాలయములు గజాయమునఁ గట్టవచ్చును.

రాశినిషేధము.

న గృహం వృశ్చికే పూర్వే ధూమం మీనేకు యంభవేత్, కన్యాయాం దక్షిణే నాశం నైరృత్యాం నాశకర్కటే. ధనుషి వరుణశ్చైవ పవనే మరణం తథా, వృషభే మిథునే సింహే మకరే చ చతుర్థకే. బ్రహ్మస్థానం ప్రదం మృత్యు రన్యస్థానం శుభావహమ్.

తా॥ వృశ్చిక రాశికల మనుజులు తూర్పున గృహము కట్టతగదు. కట్టిన హానికలుగును. మీనరాశికలవారు ఆగ్నేయమున నిండ్లు కట్టఁగూడదు. కట్టిన నాశము కలుగును. కన్యా రాశిజనులు దక్షిణమున నిండ్లుకట్టఁ దగదు. కట్టినచో నఁ గీడుగలుగును. కటక రాశివారు నిరృతిదిశయందు గృహములు కట్టఁదగదు. కట్టిన నాశముగలుగును. ధనూరాశికలమనుజులు పడమటిదిశ నిండ్లు కట్టఁదగదు. కట్టిన నశుభమగును. తులా రాశివారు వాయువ్యదిశయందు గృహములుఁ గట్టఁదగదు. కట్టిన మేలుగలుగదు. మేషరాశివారు త్తరమున గృహములఁ గట్టఁదగదు. కట్టిన హానియగును. వృషభ మిథున సింహ మకర రాసులవారు నలువురును బ్రహ్మస్థానమున గృహనిర్మాణము చేయఁదగదు. కట్టిన మృత్యుప్రదము. కనుక నితరదిశలయందు గృహములఁ గట్టవచ్చును.

గ్రాహ్యరాసులు.

మేషే సింహే ధనుః పూర్వే యామ్యే కన్యామృ
గోవృషః, తౌలి కుంభ ఘటః పశ్చాత్ కర్కటమీ
నాళిచోత్తరే. 42

తా. మేష సింహ ధనూరాసులుకలవారు తూ
ర్పుదిశయందు గృహములు కట్టవచ్చును. దక్షిణదిశ
యందు కన్యా మకర వృషభరాసులవారు గృహము
లు కట్టవచ్చును. తులా కుంభ మిథునరాసులవారు
పశ్చిమమున గృహనిర్మాణము చేయవలయును. కర్కా
టకమీన వృశ్చికరాసులవారు ఉత్తరమున గృహముకట్ట
వచ్చును.

గృహస్వపతిరాశేస్తు రిష్ఫాష్టనవవర్జితాః,
రాశయశ్శుభదా ప్రోక్తా గృహాస్య మునిభిస్సహా.

తా. గృహపతి రాశి మొదలు గృహరాశివఱకు
లెక్కింపఁగా ౧, ౮, ౯ సంఖ్య వచ్చినయెడల విడిచి
పెట్టవలయును.

స్వగణం చోత్తమం ప్రోక్తం మధ్యమం దైవమా
నుషమ్, దైవం చ రాక్షసం చైవ కలహం స్యా
త్సదా గృహే. మానుషం రాక్షసంచైవ మృత్యు

రాప్నోతి చ ధ్రువమ్, రాక్షసం మానుషం త్వైవ
గృహీ చ ఋణవాన్ భవేత్.

తా. గృహనక్షత్ర గృహపతినక్షత్రములు నొక గణమైన సుక్షేమమును శుభము కలుగును. దేవమను ష్యగణములైన సమధ్యమఫలమునిచ్చును. దేవరాక్షస గణములైనయెడల ధనము, కలహము కలుగును. మాను ష రాక్షసగణములైన గృహమున మరణము సంభవిం చును. రాక్షసమనుష్యగణములైన గృహయజ మానుఁడప్పులవాఁడగును.

దిక్ఫలము.

శోభనం ధనలాభం చ శోకం మరణమేవ చ,
చతుర్దిక్షుచ విజ్ఞేయం దక్షిణాదిషుచోన్నతమ్. 45

తా. ఇంటిపొడవు దక్షిణదిశయందు పడమర లోనున్న మంచిది. ఉత్తరదిశయందు తూర్పుననున్న శుభము కలుగును. దక్షిణమును తూర్పుదిశ పొడవుగ నున్న శోకమును, నుత్తరమున బడమటిభాగము పొడవుగనున్న మరణముకలుగును

గోడ పరిమితి.

బ్రహ్మక్షత్రియ యోర్భిత్తి రుచ్యతే దశపంచ,
విట్ఛూద్రా నవవిజ్ఞేయం ప్రాగ్దేశే ప్రాకృతేష్వపి.

తా. బ్రాహ్మణ క్షత్రియులకు నింటిగోడ పది జానలు పొడ వుండవలయును. వైశ్యశూద్రుల కింటి గోడ యెన్మిది జానల పరిమితిపొడ వుండవలయును. ఇది ప్రాగ్దేశమునందుఁ బ్రాకృత సంప్రదాయము.

భిత్తిర్విదార్యమాణా తు చోరైరర్థవినాశనమ్,
బహిర్గతా తు యాభిత్తిర్గృహస్థస్యభయావహమ్.
అభ్యంతరగతా సైవ స్త్రీణాం మృత్యుభయం భవేత్, లోష్టం బాహుళ్యభిత్తౌ తు కృషిదారిద్ర్యమాదిశేత్. నాతిస్థూలంనాతికృశం నాత్యుచ్చం నాతికుబ్జకమ్, హస్తద్వయప్రమాణేన భిత్తిం కుర్యాద్విచక్షణః. సుఖజానుప్రమాణం తు ధనసౌఖ్య వివర్ధనమ్,

తా. ఇంటికిఁ బెట్టినగోడ విరిసినయెడల నా యింటిలో దొంగలుపడి ద్రవ్యము నపహరింతురు. అగోడ బయలుకు విరిసి పడిన గృహ యజమానునికి భయము కలుగును. లోపలకు విరిసిపడిన నింటనుండు స్త్రీలకు మృత్యుభయము కలుగును. గోడమట్టియందుఁ గుండపెంకు లుండిన కృషి నష్టము, దారిద్ర్యము కలుగును. గోడ మిక్కిలిమందము పనికిరాదు, మిక్కిలి సన్నము పనికిరాదు మిక్కిలి పొడ వుండఁగూడదు. మిక్కిలి పొట్టియు గూడఁదగదు. రెండుమూరల వెడ

ల్పుకాని రెండుజానలవెడల్పుగాని గోడ మందము పెట్టినయెడల ధనము సౌఖ్యము వృద్ధిపొందును.

వంశాగ్రలగ్న మానీత మాయామే ధ్వజము త్తమమ్. స్వామ్యాంగుష్ఠ ప్రమాణేన నవోద్భా మహా ప్రమాణతః, ధూమే చాగ్నిభయం శ్వైన శ్వానాయే తు ధనక్షయః. ఖరే తు కలహం కైవ ధ్వాంక్షే సర్వభయావహమ్, సర్వదిక్షు స్వయ మేవ స్యాత్ ధ్వజస్సర్వత్ర పూజితః. ఏవం జ్ఞా త్వా గృహంకుర్యాత్ పూర్వే దిక్షు ప్రమాణతః,

తా. పొడవు వెనుకగాకట్టి యింటికి నడిమిదూల ము పైనుండి వెన్నుగాడినుండి దారమును విడిచి గాని కాయింటిపొడవును యజమానుని యంగుష్ఠ ముతో కొలచి పండ్రెండుతో సీవేసి యాలెక్కయందు ధ్వజాయమైన నుత్తమము, ధూమాయమైన నగ్నిభ యము, శ్వానాయమైన ధనక్షయము, ఖరాయ మైన కలహము, కాకాయమైన భయము కలు గును. సమస్తమ దిక్కులయందు సింహద్వారాయ ములు మంచివిగాని ధ్వజాయ మన్నిదిశలయందును మంచిది. ఈసంగతి నెఱిగి తూర్పు మొదలగుదిశల యం దిండ్లు కట్టవలయును.

అష్టవిధకవాటకములు.

పాంచాల వైదేహిక కౌరవాఖ్యం
రాజన్యకం మాగధ శూరసేనే,
తథా సగాంధార మవంతికాఖ్య
మిత్యష్టకం చైవ గృహప్రమాణమ్. 54

తా. పాంచాలవాటము, వైదేహవాటము, కౌరవవాటము, రాజన్యవాటము, మాగధవాటము, శూరసేనవాటము, గాంధారవాటము, అవంతివాటము లెనిమిది భేదములు.

దేవాగారే ష్వవంతి స్యాత్ గాంధారం హాస్తి
శాలకమ్, శూరసేనం నృపాణాంచ ద్విజానాం
మాగధం తథా. కౌరవ్యం వైశ్యజాతేస్తు శూ
ద్రే వైదేహికంతథా, సర్వేత్పాంచాలికం చైవ
కౌరవ్యం సర్వజాతిషు. 55

తా. దేవాలయములకవంతీవాటము మంచిది ఏనుఁగుల యింటికి గాంధారవాటము శుభము, శూరసేనవాటము క్షత్రియులకు శుభము, బ్రాహ్మణులకు మాగధవాట ముత్తమము, వైశ్యులకుఁ గౌరవ్యవాటము, శూద్రునకు వైదేహవాటము, సంసారులకు పాంచాలవాటము శుభము నిచ్చును. సకలజాతులకుఁ గౌరవ్యవాట ముత్తమము.

గృహవిస్తారకం సూత్రం చతుష్కృత్వా ప్రయత్నతః, తత్త్రైకేన సమాయుజ్యానుషక్త ముద్ధృత యత్నతః. తత్ర తేన ప్రమాణేన ప్లవపాంచాల ముచ్యతే, సార్ధాంగులిద్వయే నైవ ఏకైక హాని కం కురు. వైదేహం కౌరవం చైవ రాజన్యం మాగధం తథా, శూరసేనంచ గాంధారం ప్లవం చావంతికం తథా. సర్వమేకత్ర సంయుక్తం సార్ధం సప్తదశాంగుళమ్, ప్లవప్రమాణకం ప్రాహ శౌనకో మునిపుంగవః. 59

తా. ఇంటివెడల్పు త్రాటిను నాలుగుపాళ్లు చేసి మఱియొకపాలుకలిపి యాత్రాటిరెండుకొనలును గోడకొనలను పట్టి నడిమిత్రాడుకొన నొత్తితే దానిపేరు పాంచాలవాట మనిపించుకొనును. దీనినే ప్లవపాంచాల మనియు చెప్పుదురు. దానిపైన రెండున్నరయంగుళములు చేర్చిన యెడల వైదేహవాటమగును. దానికి రెండున్నరయంగుళములు చేర్చిన కౌరవ్యవాటము దానిపైన రెండున్నరయంగుళములను చేర్చితే రాజన్యవాట మనిపించుకొనును. దానికి రెండున్నరయంగుళములను చేర్చిన మాగధవాట మనిపించుకొనును. దానికి రెండున్నర యంగుళములఁ జేర్చిన శూరసేన

వాట మనిపించుకొనును. దానిపైన రెండున్నరయం గుళము లుంచితే గాంధారవాట మనిపించుకొనును దానికి రెండున్నర యంగుళములఁ జేర్చిన నవంతీవాట మగును. అన్నివాటములయందు నేర్పించిన యంగుళములు పదియేడున్నర యంగుళ మని తెలియవలయును.

అకవాటానివిచ్ఛిన్న మకృత్వా బలిభోజనమ్,
గృహప్రవేశం కురుతే శోకరోగభయప్రదమ్. 60

తా. క్రొత్తగాఁ గట్టినగృహమునకుఁ దలుపులు వెట్టకయు బలిభోజనమును బెట్టకయు గృహప్రవేశము చేసినయెడల దుఃఖము రోగము భయము గలుగును.

తస్మిన్ విభవసాధ్యం చ గృహం కుర్యాత్ప్రమాణతః, అధా తస్మిన్న భవతి దోషో భవతి నిశ్చయః. 61

తా. తనయైశ్వర్యమునకుఁ గొలఁతకుసరిగా గృహము కట్టవలయును. అంతే దైనను దక్కువ యెక్కువ లున్నయెడల దోషముకలుగుటనిశ్చయము.

ద్వారబంధలక్షణము

అత్యుచ్ఛం చే చ్చోరభయ మతిహీనే క్షుధాభ

యమ్, చతుష్షష్ట్యంగుళోత్సేధం చతుస్త్రింశ
చ్చ విస్తరమ్. 62

తా. ద్వారము మిక్కిలి పొడవుగనుండిన దొంగలభయముకలుగును. మిక్కిలి తక్కువగనుండిన నాకలిభయము. కనుక నిట్లుచేయక 64 అంగుళములపొడవును 34 అంగుళముల వెడల్పుకల ద్వారము లుండవలయును.

మతాంతరము.

ఉత్సేధనం సప్తభాగం స్యాద్విస్తారం పంచభాగతః,
ద్వారాణా మపి సర్వేషాం ద్వారబంధం ప్రమా
ణతః. 63

తా. ద్వారమునకు పొడవు సగ ప్రమాణ ముండవలయును. అనగా నేడంగుళముల పరిమితిగా నుండవలయును. వెడల్పు అయిదు అంగుళము లుండవలయును. ఇట్లు చేసినయెడల శుభము కలుగును.

స్వే స్వే జన్మరాశీనాం ముఖం దక్షిణత శ్శుభమ్,
పృష్ఠతో వామతశ్చైవ కార్యహానిర్ధనక్షయం 64

తా. తనజన్మరాశికి యెదురుగా నుండి కుడివైపున వాకిలి పెట్టితే శుభము. ఆ రాశికి వెనుకభాగమున నున్నను ఎడమదిక్కున నున్నను ధననాశనమును గార్యహానియు నగునని తెలియవలయును.

గృహము లోపలివాకిళ్లు.

నవభాగం గృహం కుర్యాత్ పశ్చిమే యామ్య
పంచకే, శ్రీభాగం చోత్తరంపూర్వం శేషం ద్వా
రం ప్రకల్పయేత్. 65

తా. లోపలిగృహములకు దక్షిణప్రక్కగోడను తొమ్మిదిభాగములు జేసి తూర్పు మూఁడుభాగములను, బశ్చిమమున నైదుభాగములను విడిచి మధ్య భాగమున ద్వారము నుంచవలయును. ఉత్తరపు వాకిలి యింటికిఁ బడమర నైదుభాగములును, దూర్పున మూఁడుభాగములును విడిచి మధ్యమునను ంచుభాగమున వాకిలి నుంచేది. తూర్పువాకిలి యింటికిదక్షిణమున మూఁడుభాగములును, ఉత్తరమున నైదు భాగములను విడిచి మధ్యభాగమున ద్వారము పెట్టేది. పడమటివాకిలియింటికి దక్షిణమున నైదు భాగములును నుత్తరమున మూఁడుభాగములును విడిచి మధ్యభాగమునందు వాకిలి పెట్టిన శుభము కలుగును.

అష్టావష్టప్రతీకాశం ద్వారాణా ముపకల్పయేత్,

తా. ప్రతిదిశయందు ౮ చొప్పునఁ గొలిచి వాకిలి నుంచవలయును.

ప్రాగ్ద్వార ఫలము.

హాని ర్నిస్సత్వమర్థాప్తి ర్నృపపూజామహాధనమ్.
అతిశోక మతిక్రోధం భీతి ర్దిశి శచీపతేః,

తా. తూర్పుగోడను ఎనిమిదిభాగములు చేసి ప్రదక్షిణముగాఁ గొలిచిన, ౧ హాని, ౨ నిస్సత్వము, ౩ అర్థలాభము, ౪ రాజపూజ్యత, ౫ ధనలాభము, ౬ అధికశోకము, ౭ అతిక్రోధము, ౮ భీతి. తూర్పు వాకిలిఫల మని తెలియవలయును.

దక్షిణద్వారఫలము.

నిర్ధనం బంధనం భీతి రర్థాప్తి ర్ధాన్యవర్ధనమ్. 66
అనాతంకం వ్యాధిభయం నిస్సత్వం దక్షిణేదిశి,

తా. దక్షిణపుగోడ కొలిచి ౮భాగములు సేయఁగా నందు మొదటిభాగమున వాకిలి ధనహాని, రెండవ భాగమునవాకిలినుంచినఁ గారాగృహవాసము, మూఁడవభాగమున భీతి, నాలవభాగమున లాభము, ఐదవభాగమున ధాన్యలాభము, ఆఱవభాగమున సకల యత్నజయము, ఏడవభాగమున వ్యాధిభయము, ఎనిమిదవభాగమున బలహీనము, ఈఫలములుకలుగును.

పశ్చిమద్వారఫలము.

పుత్రహాని శ్శత్రువృద్ధిః లక్ష్మీప్రాప్తిర నాగమమ్. 67
సౌభాగ్య మతిదౌర్భాగ్యం దుఃఖం శోకం చ ప
శ్చిమే,

తా. పశ్చిమపుగోడను కొలిచి ౮ పాళ్లుచేయఁగా (౧)పుత్రహాని(౨)శత్రువృద్ధి (3) లక్ష్మీప్రాప్తి (౪)ధనాగమము(౫) సౌభాగ్యము (౬) దౌర్భాగ్యము (౭) దుఃఖము (౮) శోకము ఈఫలములుకలుగును.

ఉత్తరద్వార ఫలము.

కళత్రనిందా నిస్సత్వం హానిర్ధాన్యధనాగమమ్. 68
సంప ద్వృద్ధి ర్మహాభీతిరామయోదిశి చోత్తరే,

తా. ఉత్తరపుదిక్కు గోడను కొలిచి ౮ భాగములుచేయఁగా (౧) కళత్రహాని (౨) బలహీనత (3) హాని (౪)ధాన్యవృద్ధి (౫) ధనవృద్ధి (౬) సంపద్వృద్ధి (౭) మహాభీతి(౮) రోగము. ఈఫలములు కలుగును.

ఈచెప్పినవి లోపలివాకిళ్ల ఫలములని తెలియవలయును.

తలవాకిలినుంచుపద్ధతి.

మీనవృశ్చికకర్కాటేశ్రే మకరాంగనమన్మథ యా
మ్యదిశి, వారుణ్యాం న్నృపతులాకుంభేలజహారధన్వి
ఉత్తరపృథ్వీ. 69

తా. మీనవృశ్చిక కర్కాటక రాసులవారు తూర్పున దర్వాజా లుంచుట శుభము. మకరకన్యామిథున రాసులవారు దక్షిణదిశయందు దలవాకిలినుంచుట మంచిది. వృషభతులాకుంభ రాసులవారు పడమటి వాకిలి నుంచుట శుభము. మేషసింహధనూరాసుల వారు ఉత్తరపుదిశయందు తలవాకిలినుంచుట శుభమని తెలియవలయును.

ఏకాదశసర్గః.

భూమ్యర్ఘాః పరిణాహా శ్చాహాయుష్యస్తథైవ నవాగ్నిసం
దాష్ట్రకై ర్నక్షత్రా స్తాష్టభిరం శ్శఫశ్చ గుణతోం సస్త్రా
నశేషాః క్రమశః, మార్తాండగ్నే పదం తివద్ధృచ
లఘ నోక్రాంతి స్తురంగి ప్రహా, స్వప్నే యస్థితవాం భాని
చ తథా యోగార్ఘతిథ్యంశకాః. 70

సమాప్తము.

చెన్నపురి: 'వావిళ్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము—1921.